

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๔/ ๑๑๗๒

๓๐๓ ๙/ ๑๖
๑ มิ.ย. ๖๐
๑๐.๑๐๖.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส24157
วันที่ : ๑๖ มิ.ย. ๖๐
รับที่ : ๑๖๓๘๗/๖๐
วันที่ ๐๑ มิ.ย. ๖๐ เวลา ๙:๔๘

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การให้ภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สารสำคัญของอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (Minamata Convention on Mercury)
๓. ข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อขอความเห็นชอบเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ
ว่าด้วยปรอท
๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๒/๒๓๓ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง การให้ภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคี
อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔(๗) เรื่องที่เกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันต่อรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี
(พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบ
ให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ หน่วยงานสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment)
ได้ดำเนินการประเมินผลกระทบของปรอท พบว่า ปรอทมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชากรโลก คณะมนตรี
ประศาสน์การ (Governing Council: GC) ของหน่วยงานสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติในการประชุมสมัยที่ ๒๕
เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงมีมติให้มีการจัดทำมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อกำหนดการปรอท
(Global Legally Binding Instrument) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความเสี่ยงอันตรายของปรอทที่มีต่อสุขภาพ

อนามัย...

กระดาษนี้ผลิตจากเยื่อเวียนทำใหม่ ร้อยละ ๑๐๐

อนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการปรอทในแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญระดับโลก และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ ด้านการจัดการปรอท หรือ Intergovernmental Negotiating Committee (INC) to prepare a global legally binding instrument on mercury ขึ้น เพื่อพิจารณากำหนดมาตรการดังกล่าว คณะกรรมการ INC ร่วมกับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ องค์การเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ยกร่างอนุสัญญาแล้วเสร็จในการประชุม INC สมัยที่ ๑ - ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ และมีมติให้เรียกชื่อว่า “อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (The Minamata Convention on Mercury)”

ต่อมาหน่วยงานสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติได้จัดการประชุม Preparatory Meeting for the Conference of Plenipotentiaries on the Minamata Convention on Mercury และการประชุม Conference of Plenipotentiaries on the Minamata Convention on Mercury เมื่อวันที่ ๗ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยมีผู้แทนผู้มีอำนาจของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ องค์การระหว่างรัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าร่วม เพื่อรับรองบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ รวมทั้งเปิดให้ประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาฯ

อนุสัญญามินามาตะฯ มีวัตถุประสงค์ เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากการปลดปล่อยสู่บรรยากาศและการปล่อยสู่ดินหรือน้ำของปรอทและสารประกอบปรอท จากกิจกรรมของมนุษย์ โดยมีสาระสำคัญมุ่งเน้นการควบคุม ลด และเลิก สำหรับการผลิต การนำเข้าและส่งออก การใช้ การปลดปล่อย การปล่อยปรอทและสารประกอบปรอทจากแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญระดับโลก โดยมีประเทศลงนามในอนุสัญญามินามาตะฯ ๑๒๘ ประเทศ และมีประเทศที่ให้สัตยาบัน (Ratification) แล้ว ๕๑ ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐) อนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับใน ๙๐ วัน หลังจากมีประเทศให้สัตยาบัน (Ratification) หรือภาคยานุวัติ (Accession) ครบ ๕๐ ประเทศ อย่างไรก็ตาม อนุสัญญามินามาตะฯ ได้กำหนดระยะเวลาการมีผลบังคับใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอทเกินปริมาณที่กำหนดในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กระบวนการผลิตอะซิติกดีไฮด์ และสารประกอบปรอทเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งกระบวนการผลิตคลอรีน-แอลคาไล ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ทั้งนี้ ภาคีสมาชิกสามารถขอยกเว้นการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญาดังกล่าวได้ ๒ ครั้ง (คราวละ ๕ ปี) เพื่อเตรียมความพร้อมภายในประเทศ

๑.๒ การดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ ดังนี้

๑.๒.๑.๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ จัดประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอนุสัญญามินามาตะฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอนุสัญญามินามาตะฯ (๒) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอนุสัญญามินามาตะฯ (๓) เพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากปรอท และแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์การใช้

และการจัดการ...

และการจัดการประท้วง และ (๔) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ การมีส่วนร่วม และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการประท้วง

๑.๒.๑.๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการศึกษาความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญามินามาตะ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และได้จัดให้มีการประชุมเวทีสาธารณะ “ความพร้อมของไทยต่ออนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท” ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง ผลจากการประชุมฯ มีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า ประเทศไทยควรเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ เนื่องจากจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ประกาศว่าประเทศไทยให้ความสำคัญและคำนึงถึงหลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) และจะเป็นแรงผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาและปฏิบัติตามแผนระดับชาติด้านการจัดการปรอท รวมทั้งจัดทำคำแปลอนุสัญญามินามาตะ เป็นภาษาไทย และเผยแพร่พันธกรณีของอนุสัญญาดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

๑.๒.๑.๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงาน ระยะเวลา และหน่วยงานรับผิดชอบตามพันธกรณีที่สำคัญ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมเป็นภาคีฯ สำหรับรองรับการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญามินามาตะ ของประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้ แผนดังกล่าวผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ ได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงแผนการเตรียมความพร้อมฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ และเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อรองรับการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญาดังกล่าวต่อไป

๑.๒.๑.๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดเตรียมข้อมูลประกอบการภาคยานุวัติอนุสัญญามินามาตะ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จะต้องแจ้งต่อสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลอนุสัญญามินามาตะ และจัดประชุมชี้แจงความจำเป็นในการเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญามินามาตะ และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ภายใต้อนุสัญญามินามาตะ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อชี้แจงภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องรับทราบสาระสำคัญและทำความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะ และเพื่อชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญามินามาตะ ของประเทศไทยต่อภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมดังกล่าวก่อนหรือการปรับปรุงอนุบัญญัติต่าง ๆ ต่อไป

๑.๒.๑.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จัดตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายเพื่อรองรับพันธกรณีอนุสัญญามินามาตะ เพื่อจัดทำข้อเสนอในการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท พร้อมทั้ง Gantt Chart ระบุขั้นตอนพร้อมกรอบเวลาการดำเนินงานออกกฎหมายเพิ่มเติมของ ๕ หน่วยงานผู้มีอำนาจออกกฎหมาย (อาทิจ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการอนุสัญญา

มินามาตะ...

มินามาตะฯ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จากนั้นจึงเสนอขอภาคยานุวัติ ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งที่ประชุม มีมติเห็นชอบในการภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีสัญญามินามาตะฯ พร้อมทั้งเห็นชอบต่อสาระสำคัญอื่น ๆ สำหรับประกอบการภาคยานุวัติ และเห็นควรเสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การเข้าร่วมเป็นภาคีสัญญามินามาตะฯ เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากการปลดปล่อยและการปล่อยปรอทและสารประกอบปรอทจากกิจกรรมของมนุษย์ และเป็นการแสดงออก ให้นานาประเทศได้ประจักษ์ว่าไทยให้ความสำคัญและคำนึงถึงหลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) รวมทั้งเป็นแรงผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาและปฏิบัติตามแผนระดับชาติด้านการจัดการปรอท ทั้งนี้ การให้ภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีสัญญามินามาตะฯ เข้าข่ายจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ กรมควบคุมมลพิษได้รับการประสานแจ้งจากสำนักเลขาธิการ เฉพาะกาลอนุสัญญามินามาตะฯ ว่าอนุสัญญาจะมีภาคีสมาชิกครบ ๕๐ ประเทศ ก่อนการประชุมรัฐภาคี สมัยที่ ๑ ซึ่งมีกำหนดจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ทั้งนี้ หากประเทศต่าง ๆ ประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมรัฐภาคีครั้งนี้ในฐานะภาคีสมาชิก เพื่อมีสิทธิให้ความเห็น และเจรจาต่อรอง จะต้องดำเนินการให้สัตยาบัน ภาคยานุวัติ เห็นชอบ หรือรับรอง เพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก อนุสัญญามินามาตะฯ ก่อนวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อที่อนุสัญญา จะมีผลใช้บังคับกับประเทศตนในอีก ๙๐ วัน นับแต่วันที่ยื่นสัตยาบันสาร ภาคยานุวัติสาร สารให้ความเห็นชอบ หรือสารให้การรับรอง

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และกฎหมาย

๔.๑ อนุสัญญามินามาตะฯ มีสาระสำคัญมุ่งเน้นการควบคุม ลด และเลิก สำหรับการผลิต การนำเข้าและส่งออก การใช้ การปลดปล่อย การปล่อยปรอทและสารประกอบปรอท จากแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็น ปัญหาสำคัญระดับโลก (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) เป็นการบริหารจัดการในประเด็นต่าง ๆ ของสำนักเลขาธิการอนุสัญญา มินามาตะฯ และภาคผนวกเป็นรายการแหล่งที่มาของปรอทและสารประกอบปรอทที่จะต้องถูกควบคุมภายใต้ อนุสัญญาฯ รวมทั้งกระบวนการอนุญาตอุตสาหกรรม และกระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาท

๔.๒ พันธกรณีสำคัญที่ภาคีต้องปฏิบัติหลังอนุสัญญามินามาตะฯ มีผลใช้บังคับแล้ว สรุปดังนี้

๑) ไม่อนุญาตให้มีการค้าปรอท ยกเว้นประเทศนำเข้าได้แจ้งยินยอมให้มีการนำเข้าปรอท

เป็นลายลักษณ์อักษร

๒) ลดการใช้...

๒) ลดการใช้อะมัลกัมอุดฟัน และเลิกการผลิต นำเข้าหรือส่งออก ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท อาทิ (๑) แบตเตอรี่ (๒) สวิตช์ไฟฟ้าและรีเลย์ (๓) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดคอมแพคต์ (๔) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดตรง (๕) หลอดปรอทความดันไอสูง (๖) หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบแคโทดเย็น และหลอดฟลูออเรสเซนต์แบบอิเล็กทรอนิกส์ภายนอก (๗) เครื่องสำอาง รวมทั้งสบู่อะมัลกัมและครีมผิวขาว (๘) สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ และ (๙) เครื่องมือวัดที่ไม่ใช่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ บาโรมิเตอร์ ไฮโกรมิเตอร์ มาโนมิเตอร์ เทอร์โมมิเตอร์ และสฟีกโมมาโนมิเตอร์ ยกเว้นได้แจ้งความประสงค์ขอยกเว้นให้มีการผลิต นำเข้าหรือส่งออก ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลอนุสัญญามินามาตะฯ โดยสามารถขอยกเว้นได้เป็นระยะเวลา ๕ ปี และขยายวันหมดอายุการขอยกเว้นออกไปได้อีกเป็นระยะเวลา ๕ ปี นับจากวันที่กำหนดให้มีการยกเลิกการผลิต นำเข้าหรือส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าว คือในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๓) ลดการใช้ปรอทและสารประกอบปรอทในกระบวนการผลิต (๑) สารไวนิลคลอไรด์ โมโนเมอร์ (๒) โซเดียม หรือโพแทสเซียม เมทิลเลต หรือ เอทิลเลต (๓) การผลิตโพลียูรีเทนที่ใช้ปรอท เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา และเลิกการใช้ปรอทและสารประกอบปรอทในกระบวนการผลิตคลอรีน-แอลคาไล ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และกระบวนการผลิตอะซิเตตไฮโดรเจน ซึ่งใช้ปรอทและสารประกอบปรอทเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ยกเว้น ได้แจ้งความประสงค์ขอยกเว้นให้มีการใช้ปรอทและสารประกอบปรอทในกระบวนการผลิตดังกล่าวจากสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลอนุสัญญามินามาตะฯ โดยสามารถขอยกเว้นได้เป็นระยะเวลา ๕ ปี และขยายวันหมดอายุการขอยกเว้นออกไปได้อีกเป็นระยะเวลา ๕ ปี นับจากวันที่กำหนดให้การใช้ปรอทและสารประกอบปรอทในกระบวนการผลิตดังกล่าว

๔) หากมีการทำเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้านและขนาดเล็กในระดับมากกว่าระดับที่มีนัยสำคัญ จะต้องพัฒนาและปฏิบัติตามแผนจัดการระดับชาติในการลดการใช้ปรอทในการทำเหมืองแร่นี้

๕) จัดทำแผนจัดการระดับชาติ เพื่อควบคุมการปลดปล่อยปรอทสู่อากาศจากแหล่งกำเนิด (๑) โรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง (๒) โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ถ่านหิน (๓) กระบวนการถลุงแร่ (smelting) และอบแร่ (roasting) ที่ใช้ในกระบวนการผลิตโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก (ตะกั่ว สังกะสี ทองแดง และอุตสาหกรรมผลิตทองคำ) (๔) เตาเผาขยะ และ (๕) โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ และจัดทำแผนจัดการระดับชาติ เพื่อควบคุมการปล่อยปรอทสู่น้ำหรือดินจากแหล่งกำเนิดมีการปล่อยอย่างมีนัยสำคัญ

๖) การจัดการของเสียปรอท พื้นที่ปนเปื้อน และการเก็บกักชั่วคราวปรอทที่ไม่ใช่ของเสียให้ดำเนินการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๓ การให้ภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ เป็นการแสดงเจตนาให้ความยินยอมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา อันจะทำให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศในการปฏิบัติตามพันธกรณีในอนุสัญญานั้น ๆ

๔.๔ อนุสัญญา...

๔.๔ อนุสัญญามีนามาตะฯ กำหนดให้เมื่อเข้าเป็นภาคีจะต้องแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ต่อสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลอนุสัญญามีนามาตะฯ โดยในการประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญามีนามาตะฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ รวมถึงการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ มีมติเห็นชอบให้แจ้งข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อเสนอขอความเห็นชอบเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามีนามาตะฯ ดังนี้

๑) ยินยอมให้มีการนำเข้าปรอทจากประเทศภาคี โดยให้แจ้งข้อมูลตามแบบฟอร์ม ดี : แบบฟอร์มการแจ้งข้อมูลทั่วไปเพื่อแสดงการยินยอมให้มีการนำเข้าปรอท เพื่อให้ภาคีผู้ส่งออกใช้เป็นข้อมูลแสดงถึงความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการนำเข้าปรอทได้ (ภาคผนวก ๒ ของสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๒) ยินยอมให้มีการนำเข้าปรอทจากประเทศนอกภาคี โดยให้แจ้งข้อมูลตามแบบฟอร์ม อี : แบบฟอร์มทะเบียนการแจ้งข้อมูลสำหรับภาคีที่ตัดสินใจไม่ใช้ ข้อ ๓ วรรค ๘ เพื่อการนำเข้าปรอทจากประเทศนอกภาคี (ภาคผนวก ๓ ของสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๓) ขอยกเว้นให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เดิมปรอท ได้แก่ (๑) สวิตช์ไฟฟ้าและรีเลย์ (๒) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดคอมแพคต์ สำหรับการใช้งานทั่วไปขนาดต่ำกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ วัตต์ และมีปรอทบรรจุมากกว่า ๕ มิลลิกรัมต่อหลอด (๓) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดตรงสำหรับการใช้งานทั่วไป: หลอดที่ใช้สารเรืองแสงแบบแถบ ๓ สี น้อยกว่า ๖๐ วัตต์ และมีปรอทบรรจุมากกว่า ๕ มิลลิกรัมต่อหลอด และ หลอด Halophosphate phosphor น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๔๐ วัตต์ และมีปรอทบรรจุมากกว่า ๑๐ มิลลิกรัมต่อหลอด (๔) หลอดไอปรอทความดันสูง (HPMV) สำหรับการส่องสว่างทั่วไป (๕) หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบอิเล็กทรอนิกส์ (CCFL) และหลอดฟลูออเรสเซนต์แบบแคโทดเย็น (EEFL) ในจอภาพอิเล็กทรอนิกส์ (๖) ยาน้ำเชื้อ และ (๗) เครื่องมือวัดที่ไม่ใช่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพราะยังมีความจำเป็นต้องใช้และผลิตภัณฑ์ทางเลือกบางชนิดยังไม่มีการใช้อย่างแพร่หลาย โดยให้แจ้งข้อมูลตามแบบฟอร์ม Proposed Format for the Registration of Exemptions for the Products and Processes Listed in Part I of Annexes A and B (ภาคผนวก ๔ ของสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๔) แต่งตั้งศูนย์ประสานงานระดับชาติ (National focal point) ตามข้อ ๑๗(๔) เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้อนุสัญญาฯ รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับการยินยอมนำเข้าปรอทจากภาคีผู้นำเข้าโดยมอบหมายให้ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานระดับชาติดังกล่าว

๕) เลือกยอมรับวิธีการอนุญาตอุตสาหกรรมในการระงับข้อพิพาท แทนการใช้วิธีการของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

๖) จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญามีนามาตะฯ ต่อสำนักเลขาธิการฯ

๗) ประกาศ...

๗) ประกาศว่าการแก้ไขในภาคผนวกใด ๆ ของอนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับก็ต่อเมื่อได้มีการมอบสัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสาร ต่อการแก้ไขภาคผนวกนั้นแล้ว

๔.๕ แผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามีนามาตะฯ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามพันธกรณีที่สำคัญของอนุสัญญามีนามาตะฯ ๑๘ ข้อ สำหรับใช้เป็นกรอบการดำเนินงานและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบพร้อมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำแนกเป็นกรอบการดำเนินงาน (๑) ก่อนเข้าร่วมเป็นภาคีฯ และ (๒) หลังเข้าร่วมเป็นภาคีฯ ๓ ปี ๔ ปี ๕ ปี และมากกว่า ๕ ปี (ภาคผนวก ๑ ของสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๕. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ คณะอนุกรรมการอนุสัญญามีนามาตะฯ ด้วยปรอท ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งมีนายประเสริฐ ตปนียางกูร ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ และมีองค์ประกอบเป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๒๑ หน่วยงาน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๑ ท่าน โดยในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการภาคยานุวัติในอนุสัญญาฯ อย่างไรก็ตามขอให้ดำเนินการออกอนุบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติเดิมที่มีอยู่เพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีอย่างครบถ้วนเสียก่อนตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ แล้วจึงค่อยดำเนินการเสนอขอความเห็นชอบในการภาคยานุวัติต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป และในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ที่ประชุมเห็นชอบให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำแผนการดำเนินงาน (Gantt Chart) ที่ระบุขั้นตอนการดำเนินงาน และระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในการออกอนุบัญญัติ พร้อมกับประชุมหารือในคณะทำงานเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายฯ และแจ้งเวียนคณะอนุกรรมการอนุสัญญามีนามาตะฯ เพื่อพิจารณา ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๕.๒ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมี พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ เป็นประธาน มีมติ ดังนี้ (๑) เห็นชอบในการภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามีนามาตะฯ ด้วยปรอท โดยแต่งตั้งให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ประสานงานระดับชาติ (National Designated Focal Point) ของราชอาณาจักรไทย ตามพันธกรณีข้อ ๑๗ (๔) ของอนุสัญญาฯ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้อนุสัญญาฯ รวมทั้งข้อมูลการยินยอมการนำเข้าปรอท (๒) มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามีนามาตะฯ ด้วยปรอท และพิจารณามอบหมายกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการต่อไป (๓) เห็นชอบกับแผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามีนามาตะฯ ด้วยปรอท เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบพร้อมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการอนุสัญญามีนามาตะฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษนำแผนดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรี

ไปพร้อมกับ...

ไปพร้อมกับการขอความเห็นชอบในการภาคยานุวัติ เพื่อให้ความเห็นชอบและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รับไปปฏิบัติต่อไป (๔) เห็นชอบกับข้อมูลที่ต้องแจ้งไปพร้อมกับภาคยานุวัติสาร ตามความเห็นของคณะกรรมการ
อนุสัญญามินามาตะฯ และมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษนำข้อมูลดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีไปพร้อมกับ
ขอความเห็นชอบในการภาคยานุวัติ เพื่อให้ความเห็นชอบและมอบหมายกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการต่อไป
และ (๕) มอบหมายให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และสำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กระทรวงอุตสาหกรรม) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (กระทรวง
สาธารณสุข) และกรมการค้าต่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์) ดำเนินการออกอนุบัญญัติเพื่อรองรับการปฏิบัติ
ตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ ด้วยปรอทตามกรอบการดำเนินงานและระยะเวลาที่กำหนดในข้อเสนอ
ในการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ ด้วยปรอท และรายงานให้คณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีทราบ ต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๕.๓ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ ได้ให้ความเห็นต่อมาตรา ๑๗๘
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) ต่อการภาคยานุวัติเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ
กล่าวคือ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ทั้งนี้
หากคณะทำงานเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายรองรับพันธกรณีอนุสัญญามินามาตะฯ ด้วยปรอทเห็นว่าประเทศไทย
มีความพร้อมด้านกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเพื่อรองรับพันธกรณีดังกล่าวแล้ว การภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคี
อนุสัญญาฯ ก็ไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะต้องได้รับ
ความเห็นชอบของรัฐสภา อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ต้องปรับปรุงและเพิ่มเติมกฎหมายระดับอนุบัญญัติ
ให้รองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ให้ครบถ้วนก่อนการภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว

ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จึงจัดตั้ง
คณะทำงานเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายรองรับพันธกรณีอนุสัญญามินามาตะฯ ภายใต้กำกับของคณะกรรมการ
อนุสัญญามินามาตะฯ และได้จัดทำข้อเสนอการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ
ซึ่งประกอบด้วย ๕ หน่วยงานหลัก ผู้มีอำนาจในการออกกฎหมาย คือ กรมการค้าต่างประเทศ กรมโรงงาน
อุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งคณะทำงานฯ มีข้อสรุปในขั้นตอนและกรอบเวลาสำหรับการออกกฎหมาย
เพื่อรองรับพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ เรียบร้อยแล้ว และนอกจากนี้ คณะทำงานเตรียมความพร้อม
ด้านกฎหมายรองรับพันธกรณีอนุสัญญามินามาตะฯ และคณะกรรมการอนุสัญญามินามาตะฯ ยังมอบหมายให้
กรมควบคุมมลพิษ (๑) ประสานกับกรมศุลกากรในเรื่องการกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรสำหรับผลิตภัณฑ์
ที่เติมปรอทที่ต้องออกประกาศควบคุมการนำเข้าและส่งออก เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกรมการค้า
ต่างประเทศดำเนินการยกร่างประกาศที่เกี่ยวข้องต่อไป (๒) จัดประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
ออกประกาศควบคุมการนำเข้า ส่งออกผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท เพื่อเตรียมข้อมูลสนับสนุนการยกร่างประกาศ

ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และ (๓) จัดประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ ตามข้อเสนอในการออกกฎหมาย เพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท พร้อมทั้งสรุปผลประชาพิจารณ์ดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการปรับปรุงร่างอนุบัญญัติ ต่อไป นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังได้ระบุขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลา (Gantt Chart) สำหรับการร่างอนุบัญญัติเพื่อรองรับพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ พร้อมความเห็นเพิ่มเติม (ภาคผนวก ๖ และ ๗ ของสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

นอกจากนี้ ระยะเวลาการออกอนุบัญญัติตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ ของไทยที่ระบุไว้ในข้อเสนอในการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ ยังสอดคล้องกับ ระยะเวลาเตรียมความพร้อมที่อนุสัญญามินามาตะฯ จะมีผลบังคับให้ยกเลิกหรือจำกัดการใช้ปรอทในกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท และกระบวนการผลิตที่มีการใช้ปรอทหรือสารประกอบปรอท โดยภาคีสมาชิกสามารถ ขอยกเว้นเป็นระยะเวลา ๕ ปี และขยายวันหมดอายุการขอยกเว้นออกไปได้อีกเป็นระยะเวลา ๕ ปี นับจากวันที่กำหนด ให้มีการยกเลิกหรือจำกัดการใช้ปรอท คือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ (กระบวนการผลิตอะซีติลดีไฮด์ และสารประกอบปรอท เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท) และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (กระบวนการผลิตคลอรีน-แอลคาไล)

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๖.๑ เห็นชอบการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ ด้วยปรอท

๖.๒ เห็นชอบในการจัดทำภาคยานุวัติสารประกาศว่าการแก้ไขเนื้อหาในภาคผนวกใด ๆ ของอนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยต่อเมื่อได้มอบภาคยานุวัติสาร ต่อการแก้ไขภาคผนวกนั้นแล้ว และ มอบหมายกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการจัดทำภาคยานุวัติสารดังกล่าว พร้อมทั้งส่งมอบให้สำนักเลขาธิการ สหประชาชาติภายในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ต่อไป

๖.๓ เห็นชอบให้มีการแจ้ง (๑) ยินยอมให้มีการนำเข้าปรอทจากประเทศภาคี (๒) ยินยอมให้มีการนำเข้าปรอทจากประเทศนอกภาคี (๓) ขอยกเว้นให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท จำนวน ๗ ประเภท (๔) ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรการเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ และ (๕) แต่งตั้งกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นศูนย์ประสานงานระดับชาติ (National focal point) ในการประสานการปฏิบัติตามข้อ ๑๓(๔) ของอนุสัญญาฯ โดยให้แจ้งข้อมูลทั้งหมดไปพร้อมกับภาคยานุวัติสาร

๖.๔ อนุมัติให้นำวิธีการอนุญาโตตุลาการมาใช้ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากอนุสัญญาฯ

๖.๕ เห็นชอบ...

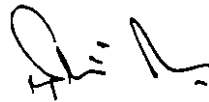
๖.๕ เห็นชอบกับแผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบพร้อมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติต่อไป

๖.๖ มอบหมายให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (กระทรวงอุตสาหกรรม) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (กระทรวงสาธารณสุข) และกรมการค้าต่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์) ดำเนินการออกอนุบัญญัติเพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดในข้อเสนอในการออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อการภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๒๓

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๙๓

